

Literatura Espanyola Contemporània

Codi: 100595

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2504012 Estudis d'Espanyol i Xinès: Llengua, Literatura i Cultura	OB	3	2
2504386 Estudis d'Anglès i Espanyol	OB	3	2
2504388 Estudis de Català i Espanyol	OB	3	2

Professor/a de contacte

Nom: Jose Ramon Lopez Garcia

Correu electrònic: joseramon.lopez@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu accedir-hi des d'aquest [enllaç](#). Per consultar l'idioma us caldrà introduir el CODI de l'assignatura. Tingueu en compte que la informació és provisional fins a 30 de novembre de 2023.

Equip docent

Francisca Montiel Rayo

Prerequisits

Atès que l'estudiant ha demostrat, mitjançant l'obtenció dels crèdits corresponents a les assignatures de formació bàsica i obligatòries, haver adquirit les competències necessàries, haurà de ser capaç d'expressar-se de forma adequada oralment i per escrit. Per aquesta raó, els eventuais errors ortogràfics i d'expressió que pogués cometre comportaran un descens de la puntuació en la qualificació final (0,25 punts per falta).

Es considera que l'estudiant coneix les normes generals de presentació d'un treball acadèmic. No obstant això, podrà aplicar les normes estilístiques específiques que pugui indicar-li el professor de l'assignatura, si així ho creu necessari.

Les activitats, pràctiques i treballs presentats en l'assignatura hauran de ser originals i no s'admetrà, sota cap circumstància, el plagi total o parcial de materials aliens publicats en qualsevol suport. L'eventual presentació de material no original sense indicar adequadament el seu origen implicarà, automàticament, la qualificació de suspens (0).

Objectius

Proporcionar a l'alumnat un coneixement bàsic del procés de la literatura espanyola des dels anys vint del segle XX fins a les primeres dècades del present segle XXI, obtingut mitjançant la lectura d'algunes de les seves obres fonamentals i de la seva relació amb el seu moment històric, així com una sèrie d'eines bàsiques en l'estudi i l'anàlisi dels textos de la literatura espanyola contemporània.

Competències

Estudis d'Espanyol i Xinès: Llengua, Literatura i Cultura

- Aplicar els coneixements sobre literatura espanyola i hispanoamericana a la identificació dels gèneres, moviments, corrents, tendències i estils.
- Comentar textos literaris en espanyol i en xinès, situar-los en el seu moment històric i relacionar-los amb el corrent literari al qual pertanyen.
- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Utilitzar amb precisió les tècniques de recopilació, organització i ús de la informació i documentació.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar una situació i identificar-ne els punts de millora.
2. Comentar un text contemporani amb les figures de pensament i d'expressió.
3. Contextualitzar socialment i ideològicament la producció literària contemporània.
4. Discriminar i analitzar les principals característiques dels gèneres de la literatura contemporània.
5. Discriminar i reunir la bibliografia crítica bàsica que ha conformat el camp d'estudi de les principals obres i autors de la matèria.
6. Fer servir la terminologia adequada en la construcció d'un text acadèmic.
7. Interpretar críticament obres literàries tenint en compte les relacions entre els diferents àmbits de la literatura i la seva relació amb les àrees humanes, artístiques i socials.
8. Presentar treballs en formats ajustats a les demandes i els estils personals, tant individuals com en grup petit.
9. Relacionar aspectes literaris de diferents obres de la literatura espanyola contemporània.

Continguts

TEMES I LECTURES OBLIGATÒRIES (*)

1. De les avantguardes artístiques a la "literatura de avanzada":

1.1. El surrealisme.

(*) García Lorca, Federico. *Poeta en Nueva York*.

1.2. La novel·la social.

(*) Carnés, Luisa. *Tea rooms. Mujeres obreras*.

2. La literatura espanyola durant la guerra civil i la postguerra:

2.1. L'exili republicà: El teatre.

(*) Aub, Max, *San Juan*.

2.2. La dictadura franquista: gèneres narratius.

(*) Martín Gaité, Carmen, *Las ataduras*.

3. Literatura espanyola i societat democràtica:

3.1. La poesia de l'experiència i altres tendències poètiques.

(*) García Montero, Luis, *Habitaciones separadas*.

3.2. Literatura de la memòria: El teatre.

(*) Mayorga, Juan. *Himmelweg*.

Metodologia

L'aprenentatge d'aquesta assignatura pel que fa a l'alumnat es distribueix de la següent manera:

- Activitats dirigides (35%). Aquestes activitats es divideixen en classes magistrals i en pràctiques i seminaris dirigits pel professor, en els quals es combinarà l'explicació teòrica amb la discussió de tota mena de textos.
- Activitats supervisades (10%). Es tracta de tutories programades pel professor, dedicades a la correcció i comentari de problemes en els diferents nivells d'anàlisi literari.
- Activitats autònomes (50%). Aquestes activitats inclouen tant el temps dedicat a l'estudi personal com a la realització de ressenyes, treballs i comentaris analítics, així com a la preparació de proves escrites i de presentacions orals.
- Activitats d'avaluació (5%). L'avaluació de l'assignatura es farà mitjançant presentacions orals i proves escrites.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals i pràctiques	60	2,4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9
Tipus: Supervisades			
Tutories	12	0,48	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9
Tipus: Autònomes			
Estudi personal i realització de treballs, comentaris analítics i	75	3	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9

Avaluació

Per optar a l'aprovat és obligatori haver completat totes les lectures del curs.

La qualificació final de l'assignatura s'obtindrà mitjançant les següents quatre notes parcials (s'indica, entre parèntesi, el seu valor a la nota final):

- 1) Assistència i participació: lliurament de breus qüestionaris sobre les lectures abans del seu comentari a classe (10%).
- 2) Lectura de la bibliografia obligatòria prèviament determinada pel professor sobre la qual versarà una activitat que es realitzarà a classe a la data que s'acordi al principi de curs [20%].
- 3) Una prova escrita sobre la primera part del temari i les tres primeres lectures [35%].
- 4) Una prova escrita sobre la segona part del temari i les tres últimes lectures [35%].

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0. Aquells actes d'avaluació en què hi hagi hagut irregularitats (còpia, ús no autoritzat de la IA, etc.) no són recuperables.

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professor o la professora informará l'alumnat (Moodle) del procediment i la data de revisió de les qualificacions.

La revisió de les proves es realitzarà en una entrevista prèviament convinguda amb el professor.

L'estudiant podrà fer la recuperació del curs en el cas d'haver realitzat les tres activitats (activitat sobre la bibliografia i les dues proves escrites) i en el cas de suspendre una sola de les dues proves escrites de la matèria impartida [35%] i tenir una nota de conjunt igual o superior a 3,5. Si la nota de conjunt es troba entre 3,5 i 4,9, però ha suspès les dues proves [35% + 35%], no podrà presentar-se a la recuperació. El resultat de la prova de recuperació substituirà la nota de la prova suspesa per calcular la nota final de l'assignatura.

Es considerarà "No avaluable" quan l'estudiant no realitzi cap de les activitats o proves. L'elaboració d'una activitat suposa la voluntat de l'estudiant de ser avaluat en l'assignatura.

Avaluació única

Els estudiants que s'hagin aollit a aquesta modalitat d'avaluació hauran de lliurar i realitzar les activitats avaluatives següents el dia que es determini al calendari d'avaluació que es farà públic durant la primera setmana del curs:

1. Treball de lectura i anàlisi de la bibliografia prèviament determinada: 30%.
2. Examen parcial 1: 35%.
3. Examen parcial 2: 35%

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència i participació: lliurament de breus qüestionaris sobre les lectures abans del seu comentari a classe.	10%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9

Lectura de la bibliografia obligatòria prèviament determinada pel professor sobre la qual versarà una activitat que es realitzarà a classe a la data que s'acordi al principi de curs.	20%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9
Primera prova escrita	35%	1,5	0,06	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9
Segona prova escrita	35%	1,5	0,06	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9

Bibliografia

Edicions de les lectures obligatòries

- 1) García Lorca, Federico. *Poeta en Nueva York*, edició de Piero Menarini, Madrid, Espasa Calpe, Colección austral. Poesía, 146, 2009; Edició d'Andrew A. Anderson. Barcelona, Galaxia Gutenberg, 2013.
- 2) Carnés, Luisa. *Tea rooms. Mujeres obreras*, edició d'Antonio Plaza, Gijón, Hoja de Lata, 2016.
- 3) Aub, Max. *San Juan*, edició de Manuel Aznar Soler. Sevilla, Renacimiento, Biblioteca del Exilio-24, 2023.
- 4) Martín Gaité, Carmen. *Las ataduras*, pròleg d'Ana María Moix, Madrid, Siruela, 2020.
- 5) García Montero, Luis, *Habitaciones separadas*. Madrid, Visor. 1994; *Habitaciones separadas (Veinte años sí es algo)*, pròleg de Jesús García Sánchez, edició de Juan Carlos Abril, Madrid, Visor, 2014.
- 6) Mayorga, Juan. *Himmelweg*, amb un assaig de Reyes Mate, Segovia, La uña RoTa, 2022.

GENERAL

GARCÍA DE LA CONCHA, Víctor (ed.) (1984). *Época contemporánea: 1914-1939, tomo 7 de la Historia crítica de la literatura española*, Barcelona: Crítica.

GRACIA, Jordi (ed.) (2000). *Los nuevos nombres: 1975-2000. Primer suplemento, tomo 9/1 de la Historia y crítica de la literatura española*. Barcelona: Crítica.

GRACIA, Jordi y RÓDENAS DE MOYA, Domingo (2011). *Historia de la literatura española. 7. Derrota y restitución de la Modernidad (1939-2000)*. Barcelona: Crítica.

MAINER, José-Carlos (1981^{2a}). *La edad de plata (1902-1939). Ensayo de interpretación de un proceso cultural*. Madrid: Cátedra.

MAINER, José-Carlos (ed.) (1979). *Modernismo y 98*, tomo 6 de la *Historia y crítica de la literatura española*. Barcelona: Crítica.

MAINER, José-Carlos (ed.) (1994). *Modernismo y 98. Primer suplemento, tomo 6/1 de la Historia y crítica de la literatura española*. Barcelona: Crítica.

MAINER, José-Carlos (2010). *Historia de la literatura española. 6. Modernidad y nacionalismo (1900-1939)*, dirigida por José-Carlos Mainer. Barcelona: Crítica.

PRIETO DE PAULA, Ángel Luis y LANGA PIZARRO, Mara (2007). *Manual de literatura española actual: de la transición al tercer milenio*. Madrid: Castalia.

SÁNCHEZ VIDAL, Agustín (ed.) (1995). *Época contemporánea: 1914-1939. Primer suplemento, tomo 7/1 de la Historia y crítica de la literatura española*, Barcelona, Crítica.

SANZ VILLANUEVA, Santos (ed.) (1999). *Época contemporánea: 1939-1975*. Primer suplemento, tomo 8/1 de *Historia y crítica de la literatura española*. Barcelona: Crítica.

VILLANUEVA, Darío (ed.) (1992). *Los nuevos nombres: 1975-1990*, tomo 9 de *Historia y crítica de la literatura española*. Barcelona: Crítica.

YNDURÁIN, Domingo (ed.) (1980). *Época contemporánea: 1939-1980*, tomo 8 de *Historia y crítica de la literatura española*. Barcelona: Crítica.

FEDERICO GARCIA LORCA, **POETA EN NUEVA YORK**

FERNÁNDEZ CIFUENTES, Luis (ed.) (2005). *Estudios sobre la poesía de Lorca*, Madrid, Istmo.

GARCÍA POSADA, Miguel (1981). *Lorca: interpretación de "Poeta en Nueva York"*, Madrid, Akal.

GEIST, Anthony L. (1986), "Las mariposas en la barba: una lectura de *Poeta en Nueva York*", *Cuadernos Hispanoamericanos*, 435-436, pp. 547-566.

GIBSON, Ian (1987), *Federico García Lorca. De Nueva York a Fuente Grande (1929-1936)*, Barcelona, Grijalbo.

HARRIS, Derek (1978). *García Lorca. Poeta en Nueva York*, Londres, Grant and Cutler.

LLERA, José Antonio (2013), *Lorca en Nueva York: una poética del grito*, Kassel, Reichenburger,

MAURER, Christopher y ANDERSON, Andrew A. (eds.) (2013). *Federico García Lorca en Nueva York y La Habana. Cartas y recuerdos*. Barcelona: Galaxia Gutenberg / Círculo de Lectores.

SORIA OLMEDO, Andrés (2004). *Fábula de fuentes: tradición y vida literaria en Federico García Lorca*. Madrid: Publicaciones de la Residencia de Estudiantes.

LUISA CARNÉS, **TEA ROOMS**

ARIAS CAREAGA, Raquel (2017). "La literatura de Luisa Carnés durante la Segunda República: *Tea rooms*", *Cultura de la República*, 1, pp. 55-72. Disponible en: <https://revistas.uam.es/index.php/crepublica/article/view/7621>

OLMEDO, Iliana (2014a). "El trabajo femenino en la novela de la Segunda República: *Tea rooms* (1934) de Luisa Carnés", *RILCE*, .30 (2), pp. 503-524.

OLMEDO, Iliana (2014b). *Itinerarios del exilio. La obra narrativa de Luisa Carnés*. Sevilla, Renacimiento

SOMOLINOS MOLINA, Cristina (2022). *Rojas las manos: mujeres trabajadoras en la narrativa española contemporánea*. Granada: Comares.

MAX AUB, **San Juan**

AZNAR SOLER, Manuel (2003). *Los laberintos del exilio: diecisiete estudios sobre la obra literaria de Max Aub*. Sevilla: Renacimiento.

GÓMEZ LÓPEZ-QUIÑONES, Antonio (2005). "Víctimas en conflicto: las voces del Holocausto en *San Juan* (1942) de Max Aub". En: Pedro Guerrero Ruiz (ed.): *Lorca, taller del tiempo: ALDEEU 2004, Asociación de Licenciados y Doctores Españoles en Estados Unidos*. Murcia: Universidad de Murcia, Servicio de Publicaciones: 35-43.

LÓPEZ GARCÍA, José-Ramón (2013). "El lugar de la tragedia: *San Juan*". En: José-Ramón López García, *Fábula y espejo. Variaciones sobre lo judío en la obra de Max Aub*. Sevilla: Renacimiento, pp. 147-192.

MONLEÓN, José (1994). "*San Juan: historia de ayer, alegoría permanente*", *Ínsula* (mayo), pp. 16 y 17.

SOLDEVILA, Ignacio (1999). *El compromiso de la imaginación. Vida y obra de Max Aub*. Segorbe: Fundación Max Aub.

VICENTE, Arie (1991). *Lo judío en el teatro español contemporáneo*. Madrid: Editorial Pliegos, pp. 71-110.

VILCHES-DE-FRUTOS, Francisca (2003). "La dimensión histórica de una tragedia colectiva: *San Juan*, de Max Aub". En: Elena Romero Castelló (coord.), *Judaísmo hispano: estudios en memoria de José Luis Lacave Riano*. Madrid: CSIC, vol. 1, pp. 353-361.

ZEPP, Susanne (2010): "Early Writing - Max Aub's *San Juan*". En: Antonio Gómez López-Quiñones y Susanne Zepp (eds.): *The Holocaust in Spanish Memory: Historical Perceptions and Cultural Discourse*. Berlin: Leipziger Universitätsverlag GmbH, pp. 163-175.

CARMEN MARTÍN GAITE, **LAS ATADURAS**

ALEMANY BAY, Carmen (1990), *La novelística de Carmen Martín Gaité: Aproximación crítica*, Salamanca: Ediciones de la Diputación de Salamanca.

CIPLIJAUSKAITÉ, Biruté (2000), *Carmen Martín Gaité (1925-2000)*, Madrid: Ediciones del Orto.

JURADO MORALES, José (2001). *Del testimonio al intimismo. Los cuentos de Carmen Martín Gaité*. Cádiz, Servicio de Publicaciones de la Universidad de Cádiz. Disponible en: [SKM_C25822040713350 \(uca.es\)](http://SKM_C25822040713350(uca.es))

JURADO MORALES, José (2003). *La trayectoria narrativa de Carmen Martín Gaité*. Madrid: Gredos.

JURADO MORALES, José (2018). *Carmen Martín Gaité. El juego de la vida y la literatura*. Madrid: Visor Libros.

O'LEARY, Catherine y RIBEIRO DE MENEZES, Alison (eds.) (2008). *A Companion to Carmen Martín Gaité*. Woodbridge, U.K. / Rochester, N.Y.: Tamesis.

LUIS GARCÍA MONTERO, **Habitaciones separadas**

ABRIL, Juan Carlos (2015). "Dos momentos decisivos en la poesía de Luis García Montero", *Signa. Revista de la Asociación Española de Semiótica*, 24, pp. 149-162. Disponible en: <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=5057981>

ABRIL, Juan Carlos y CANDEL VILA, Xelo (eds.) (2009). *El romántico ilustrado. Imágenes de Luis García Montero*. Sevilla: Renacimiento

AMANN, Elizabeth (2010). "Separate Rooms: Luis García Montero and the Reading of Experience", *Symposium. Quarterly Journal in Modern Literatures*, 64.3, pp. 187-201.

DÍAZ DE CASTRO, Francisco (1996). "*Habitaciones separadas de Luis García Montero*", *Ínsula*, 594, pp. 22-24.

OLEZA, Juan Carlos. (2003). "Luis García Montero: 'El insomnio de Jovellanos', un tiempo mío entre dos olas". En: Jesús García Sánchez (ed.), *Centuria. Cien años de poesía en español*. Madrid: Visor, pp. 403-418

SCARANO, Laura (2004). *Las palabras preguntan por su casa. La poesía de Luis García Montero*. Madrid: Visor.

JUAN MAYORGA, **Himmelweg**

AZNAR SOLER, Manuel (2011). «Memoria, metateatro y mentira en *Himmelweg*, de Juan Mayorga», estudio introductorio a, Juan Mayorga. *Himmelweg*. Estudio introductorio, notas y apéndices de Manuel Aznar Soler. Ciudad Real: Ñaque, pp. 15-128.

BRIZUELA, Mabel (ed.) (2011). *Un espejo que despliega. El teatro de Juan Mayorga*. Córdoba: Universidad Nacional de Córdoba, Facultad de Filosofía y Letras.

DI PASTENA, Enrico (2010). "El reloj y la canción: la dimensión metatextual en *Himmelweg*, de Juan Mayorga", *Annali dell'Istituto Universitario Orientale di Napoli. Sezione Romanza*, 52, pp. 29-57.

FRANCISCO RODÓ, Alicia (2017). "El tiempo de los vencidos en *Himmelweg* de Juan Mayorga. El teatro histórico como teatro político", *Anagnórisis. Revista de investigación teatral*, 16, pp. 220-244. Disponible en: [http://anagnorisis.es/pdfs/n16/AliciaFrancisco\(220-244\)n16.pdf](http://anagnorisis.es/pdfs/n16/AliciaFrancisco(220-244)n16.pdf)

GARCÍA BARRIENTOS, José-Luis (2016). "Puesta en escena de lo irrepresentable (Análisis de la dramaturgia de *Himmelweg*)". En: José-Luis García Barrientos (ed.), *Análisis de la dramaturgia española actual*. Madrid: Ediciones Antígona, pp. 225-264.

MONLEÓN, José (2004). "*Himmelweg*, de Juan Mayorga: La construcción de la memoria", *Primer Acto: Cuadernos de Investigación Teatral*, 305, pp. 25-27.

NOTA: Com citar i elaborar la bibliografia:

<https://www.uab.cat/web/estudia-iinvestiga/com-citar-i-elaborar-la-bibliografia-1345708785665.html>.

Programari

Cap.